

Budapest

Budapest, IV. hatvani utca 10. szám alatt.
Ekszer és díszműúru különlegességek raktára.

Bécs

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Holgyor

La VELOUTINE
Különleges Rizsor
Bismuttal vegyítve
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

A Franklin-Társulat kiadásában
Budapestben megjelent és minden
könyvtárban kapható:

Arany Kincstár

Népszerű tanácsadó min-
den család és háztartás számára
Szerkesztette
Beniczky Irma.
Ára füzve 80 kr., kötve 1 forint

A Franklin-Társulat

Kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

VERNE GYULA

Világelfordulás. Regény. 34 képpel. Füzve 1 frt. Vásonkötésben 1 frt 40 kr.

Két évi vakáció. Regény. 90 képpel. Füzve 3 frt. Vásonkötésben 3 frt 50 kr.

Haza, Franciaországba! Gil Braltar. Fordította Huszár Imre. Képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vásonkötésben 2 frt.

Egy sorsjegy 9672-dik szám. Fordította Huszár Imre. 38 képpel. Füzve 1 frt 20 kr. Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

Éjszak a dél ellen. Fordította Huszár Imre. 85 képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

A hódító Robur. Regény. Fordította Huszár Imre. 44 képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Sándor Mátyás. Regény. Fordította Huszár Imre. Benett L. eredeti rajzaival. Két kötet. Füzve 4 frt. Vásonkötésben 4 frt 50 kr.

A lángban álló szigettenger. Franciaából fordította Huszár Imre. 47 képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Dél csillaga. A gyémántok hazája. Franciaából fordította György Aladár. 50 képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vásonkötésben 2 frt.

Korában a vasfejű. Regény. Fordították György Aladár és Illésy Piroksa 40 képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

A Robinsonok iskolája. Fordította Vasi Imre. 46 képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vásonkötésben 2 frt.

A föld felfedezése. Fordította Brozik Károly. I. kötet: A híresebb utazók története a legrégibb időkől a XVIII. századig. Füzve 2 frt. II. kötet: A XVIII. század híres hajósai. Füzve 2 frt.

Ara a két kötetnek vásonkötésben 4 frt 80 kr.

A Jangada. Nyolczszáz mérföld az Amazonon. Regény. Képpel. Franciaából fordította Vasi Imre. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a holdba és a hold körül. Második kiadás. Képpel. Füzve 1 frt 20 kr. Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

Öt hét léghajón. Utazás Afrikában. Képpel. II. kiadás. Füzve 1 frt 20 kr. Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

Három orosz és három angol kalandjai. Képpel. II. kiadás. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a föld körül nyolczvan nap alatt. Képpel. II. kiadás. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a tenger alatt. Képpel. Második kiadás. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Grant kapitány gyermekei. Fordította Vértési Arnold. Két kötet. Sok képpel. Füzve 4 frt. Vásonkötésben 4 frt 50 kr.

Strogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutskig. Ford. Szász Károly. Képpel. II. kiadás. Füzve 1 frt 60 kr. Vásonkötésben 2 frt.

A rejtelmes sziget. Három részben. Átdolgozta Szász Károly. Képpel. Második kiadás. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

Servadac Hector kalandos utazása a naprendszeren át. Átdolgozta Szász Károly. Képpel. Füzve 2 frt. Vásonkötésben 2 frt 40 kr.

A Bégum ötszáz milliója. A „Bounty” lazdói. Franciaából átdolgozta Szász Károly. Képpel. Második kiadás. Füzve 1 frt 20 kr. Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

A tizenöt éves kapitány. Regény. Franciaából Szász Károly. Képpel. Füzve 1 frt 80 kr. Vásonkötésben 2 frt 20 kr.

A törvényhatósági közigazgatás kézikönyve.

A fennálló törvényekből és rendeletekből rendszeresen összeállított

GRÜNWALD BÉLA.

Első rész: A közigazgatás feladatai.

I. kötet: A közigazgatás és a személyi élet.
II. kötet: A közigazgatás és a gazdasági élet.
III. kötet: A közigazgatás és a gazdasági élet (folytatva). — A közigazgatás és a társadalom. — Gyámi és gondnoksági ügyek. — Igazságszolgáltatás. — Katonai ügyek.Második rész: A közigazgatás közegei a törvényhatóság körében
IV. kötet. (befejező): A község. — A törvényhatósági joggal felruházott város. — A vármegye.

Harmadik, bővített és javított kiadás.

Ara füzve 12 frt.

A négy kötet csak együtt kapható.

Megjelent!!

Ajándék és díszmű-
gyakról szóló

képes árjegyzékünk,

mely az érdeklődőknek ki-
vánatra díjmentesen meg-
küldeték.

Kiváló tisztelettel

Késmárky és Illés.

Budapest, Kerepesi basár.
Norinbergi és juttatárak raktára.Budapest, Kerepesi utca 6. szám.
Utúczkák, bővített és bővített különlegességek.

Lemberg

Budapest, hatvani utca 9. sz., vasház, I. em.
Díszműúru, japáni, kínai és török díszmű különlegességek és szalondíszek raktára.

Carlsbad

Hirdetések elfogadtatnak a kiadóhivatalban, Buda-
pesten, IV. kerület, Egyetem-utca 4-ik szám alatt.

GABOS R. S.

Budapest, IV., Muzeum-körut 41. sz.

Gyári raktár mindennemű szalon-, éjjeli, lépcső-
ház-, konyha-, függő-, asztali és fali lámpákból.

Szalon függő-lámpák, csinos alakúak, darabja 3.-, 4.-, 5.-, nagyobbak a díszesebbek drága 6.-, 8.-, 9.-, 10.- forintig s feljebb.

Szalon asztali lámpák, csinos alakúak, kisebbek drága 1.-, 1.50, 2.-, 3.-, 4.-, 5.-, 6.-, 8.-, 9.-, 10.- forintig s feljebb.

Éjjeli lámpák, függő vagy állítható, különféle díszes alakokban színekben, bronzdíszekkel v. anélkül drága — 75, 1.-, 1.50, 2.-, 3.-, 4.-, 5.-, 6.-, 8.-, 9.-, 10.- forintig s feljebb.

Konyha- és lépcsőház-lámpák, függő, fali és állítható, többféle díszes alakokban, drága 30 krtól 1.50-ig.

Lámpa-alkatrészek úgy m.: lámpa-öblök, lámpabúcsók, lámpa-bél, lámpaüvegek (Cylinderek), lámpaolajnyelők és borítók, m. alak, nagyság, minőség s árakban.

Gyári raktár

Porezellán-árukból

u. m.: étkező-, teás-, kávé-, mooca- és mosdókészletek (Service), továbbá: majajolika-díszágyak, alakok, virágöblök (Váza) stb. stb.

Étkező- és készletek (Service), különféle díszes díszszel v. egész sima, 6 személyre ára 10.-, 12.-, 15.-, 18.-, 20 forintig s feljebb.

Kávé- v. teás-készletek (Service), minden színben s díszszel vagy anélkül, 6 személyre ára 4.-, 5.-, 6.-, 7.-, 8.-, 10 forintig s feljebb.

Mooca kávékészletek (Service), a teás-készletekhez hasonló kivitelben, 6 személyre ára 3.-, 4.-, 5.-, 6.-, 8.-, 10 forintig s feljebb.

Gyári raktár üveg-árukból

u. m.: bor-, sör- és likőr-készletek (Service), omelette- és gyümölcsös (Dessert) táányrok, gyümölcs-tartók és tálak, továbbá virág-öblök (Váza), tükrök, képek stb. stb.

Lámpákat javítás végett, valamint be-
aranyozásra vagy bronzolásra elfogadok, a legrovidebb idő alatt mérsékelt árak mellett, továbbá mindennemű képekért méret után elkészíttetek.

Összes árucikkem a meghatározott gyári árak mellett engedmény nélkül értendőik.

Petroleum-raktár

Valódi amerikai szagtalan, biztonsági petroleum (ciszterolaj), mely csak 150° F hőmérsékletig gyúlékony, a villanyfényhez hasonló világos lánggal ég. 1 kilo ára 36 kr.

Kétszer finomított (Nobel) petroleum, ezen petroleumot kizárólagosan raktáram, illetve t. vevőim részére különös gondai finomított. Egy kilo ára 28 kr.

Finomított petroleum, (Prima néven ismeretes), igen ajánlatos nagyobb helyiségek, vendéglők, lépcsőházak, konyhák, stb. stb. világítására. Egy kilo ára 24 kr.

Petroleum helyben, bármily mennyiség díjtalanul házhoz szállítottatik.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, Egyetem-utca 4. sz.)

44. SZÁM. 1890.

BUDAPEST NOVEMBER 2.

XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 •Csupán VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
fél évre — 4 •Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt
fél évre — 3 •Külföldi előfizetőknek a postai és
meghatározott viteldij is csatolandó

MADÁCH IMRE ARCZKÉPÉHEZ.

A Z EMBER TRAGÉDIÁJA halhatatlan költőjének október hó 30-án leplezték le művészi festési arczképét Nógrádmegye székházában, mely megyének a megdicsőült költő szülőltje volt, s mely büszke arra, hogy bőleje ott ringott, s hogy hamvait saját kebelében őrizheti. Nem kívánjuk ez alkalommal egészében fölidézni a dalt emléket, hiszen róla a «Vasárnapi Ujság» életében és halála után ismételve és ismételve megemlékezett, részletesen ismertetőt az a csendes életpályát, melynek egész dicsőségét jóformán csak akkor láttuk meg, a mikor — oly nagyon korán — vége szakadt.

Egyet azonban ez alkalommal elhallgatunk vétség volna emlékeztetést, vétség maga az irodalomtörténet által is megkövetelt igazság iránt. S ez az, hogy Madách Imre azok közé az igazi nagyságok közé tartozónak bizonyult, a kiknek érdeme a szerint nő, a mint földi alakjuk tőlünk, a költővel szólva, időben térben távolzik.

Tudós asztromosok be tudják bizonyítani, hogy vannak olyan csillagok, a melyek anyagukat tekintve régen elenyésztek, de mi mégis látjuk őket, mert a nagy távolság miatt, mely tőlünk elválasztja, századokra, tán évezredekre való szükség, a míg fényük földünkig elhatott. Időközben őket is elérte a minden teremtet dolgoknak közös végzete: az enyészet; de kilövelt fényük folytatja az utat a mérhetetlen világűrben és világít nekünk, mikor a test, mely kisugározta, már régen nincs többé.

A nagy szellemű embereknek hasonló a sorsuk. Szellemük sugár-özonét hátrahagyják, lelkük élő örökül száll késő századok nemzedékeire, s mind többen és többen teszik közös kincseikké annak világosságát, melegét. Petőfi maga is halála után lett sokaknak, lett mindig többeknek s lesz végre mindenkinek naggyá. S ugyan-ezt mutatja most a Madách példája is.

Ő maga is alig érzé a saját értékét; nem tudta, hogy csillag. Mikor halhatatlan művének kéziratával Arany Jánoshoz bekopogtatott, csak félve s csak mások biztatására tevő s aggódva várta az ítéletet, melyről inkább hitte, hogy művere halálos, mint azt, hogy annak örök életet biztosító leand. S őnmaga volt legjobban meglepetve, midőn a koszorús költő s a nagy és szigorú esztétikus aláírásával ezt olvashatá: «Az ember tragédiája úgy conceptióban, mint

MADÁCH IMRE.
Roskovics Ignác festménye.

Még aznap este azt a vigasztaló hírt hozta Csomortányi Aradról, hogy Thun gróf, Arad várparancsnoka, lovagias részvétellel fogadta s Pikétynak nehéz sorsán őszintén sajnálkozott, kijelentvén, hogy mielőbb kiküldi Munkácsyt, Arad város főorvosát. Azt is megígérte, hogy ha az orvos Pikétty utazására képtelennek fogná találni, Pikétty — becsületszavát adva — továbbra is Csomortányinál maradhat; sőt végül azt is megígérte, hogy a véretelek hozatala már beszünttetvén, szökése úgy sincsen már ok.

Rögtön dr. Munkácsy egy Andrássy nevű főhadnaggyal meg is érkezett s Pikéttyt nagy mérvű vesegyulladásban találta. Néhány nap után dr. Böhm törzsorvos is megjelent, s javulást látván, azt ajánlta a betegnek, hogy felgyógyulása után okvetlenül még huzamos ideig őrizze a szobát.

A vesebaj azonban igen konok lázzal végződött, melytől Pikétty csak az 1850-iki év május első napjaiban szabadult meg, mikor is azonnal a pesti haditörvényszéknél jelentkezett s ettől azon rendeletet vevé, hogy minél előbb Pestre jöjjön.

Pikétty, kinek a harc előtt Haynau Temesvárott osztály-parancsnoka volt, Bánffy gróffal együtt volt most Haynau előtt. Haynau a gróf Károlyi György egyetem-utczai palotájában lakott, s egy nagy terem asztalánál me-reven fölegyenesedve, jobb kezével az asztalt érintve, balját pedig mellén az egyenruhába dugva, fogadta a két «rebellist» s egy ideig hallgatva nézett rájuk, majd azon rövid kérdést tette: mi a kívánságuk? Pikétty azon ohajtásukat fejezte ki, hogy a vizsgálati idő alatt szabadon maradhassanak. «Az nem az én dolgom, hanem a városi parancsnokság dolga» — mondá Haynau, mire ismét Pikétty megjegyezte: hogy a parancsnokság e kérelmükbe már beleegyezett. «No akkor nekem mi kifogásom sincs, mert, a mint hal-lom, önként jelentkeztek» — «Apropo» — folytatta aztán néhány perc után Pikéttyhez fordulva — «On egykor Temesvárott nekem egyszer nagyon jó szolgálatot tett. Még emlékszem rá, hogy egy Mezőhegyesen vett paripát amugy huszár módra a lehető legrövidebb idő alatt egészen jó karban Temesvárra beszolgáltattott,

Varga Antal és Ferencz uraknál Orczyfalván élte le, onnét is lépett házassági frigyre a művelt szellemű Institoris Ilkával.

Hirtelen elhunyt 1876 november 17-ikén, életének 72-ik évében, Solymos-Bucsván, sógorának, Institoris Gyulának házában történt. A halálba nem sokára derék neje is követte. Egyetlen gyermekük, Ilona, pedig Monti Alajos arad-megyei főszolgabírónak neje ma, a ki a véletlen körülmények ily csodálatos összejátszásának köszönheti, hogy édes atyja nem lett az aradi vértanu tábornokok között a tizennegyedik.

BOBÍK GUSZTÁV.

MAGYAR BOROK.

Vidám szüret, mosolygó tőkék, lármás szőlőknek enyeltő jövedve, melybe bele-beledurrán a rozsdás pisztoly ünnepi puffanása — hol vannak, hová tűntek? Inceselő faunok Bacchus-táncza, mikor még ropva lejtett a kanyargós, hegyi uton s borággal a fön boldog megelégedéssel

«Maguranerek» karavánjai szedelőzködtek Tokaj felé, hogy a mit nyáron át ott kerestek, télire ismét hazavigyék. De a munka nagy része «szakmány»-ba azaz «általában» volt felvállalva. Mihelyt érni kezdett a szőlő, a földesurasság ki-rendelte az egyes szőlőterületeknek a maguk pástorait. Lőrincz napján összegyűltek a suhanczok a falu házában, s annak rendje szerint felesküdvé, állomásaikra tértek, egyik-egyik 10—20—40 darab szőlő felett véve át a korlátlan felügyeletet, de úgy, hogy a gondjaikra bízott területet könnyen áttekinthessék, s egymást szükség esetén szólíthassák, ha az arra haladó szekerek, ökrhajcsárok stb. dézsmálását kellett megtorolniuk. Járt pedig azért egynek-egynek a szőlőérés tizenkét heti tartamára 12, 20 sőt 50 pengőforint is.

És milyen külső parafernáliái a fontos állásnak azok a fölszerelési tárgyak, melyek a száz év előtti hegypásztor arzenáljából kerültek elő. Valódi mammuth-korszaki emlékei egy elenyé-

megkezdődött a szüret és pedig Tokajban több-nyire Simon-Juda napján, október 28-ikán. Közvetlen ezt megelőzőleg rendszeren a környék minden nevezetesebb helységében élénk és látogatott vásárok tartottak, de legfőképp Tokajban és Tállyán. Megjelentek ezeken a bécsi és pesti kereskedők is, legújabb czikkeikkel, olcsó arany portékáikkal, melyeket huszszoros áron varrtak a jámbor magyar nyakába, sőt az előkelő világ masamódjai sem tartották méltóságon alulinak, itt keresni maguknak piacot; valódi cserekereskedés fejlett ki ilyenkor, s a híres tokaji nem egyszer finom olasz gaze-szövet alakjában került vissza a tulajdonos kezébe.

Fenn a szőlőhegyeken pedig azalatt a palir vagy vezérmunkás felügyelete alatt a szedők sorai katonás distanziában és igazodásban vonultak irtó utjokon mind előbbre, hogy a gondosan kiválogatott aszú-szemekből átszűrve a felséges eszenciát nyerjék, a közönséges szőlőt «ordináré» borrá tapossák, vagy a kettőt megfelelő

mint olvassuk, az 1718-diki borok kellemetlenebb, kesernyesebb ízét. 1795-ben pedig a cs. és k. tarczali pinczék összes 1789, 1790 és 1792-diki termése megevezettedett, úgy hogy a hiányt a Szirmay-féle pinczéből kellett vétel útján pótolni. A mellett az egyes évek borainak jellege is eltérő volt. Az olajos édes, gyöngén fűszerez 1783-iki, 92 és 94-diki, s az égető szeszes 1788-as, 90-es és 93-as termést alig lehetett egymással összehasonlítani. S még a legjobb borok is csak évek múlva kapták meg azt a sajátos ódon zamatot, melyet a lengyel borkereskedők annak idején *Pepernek* (borsnak) szerettek nevezni, s mely sokkalta lényegesebb tulajdonsága volt a jó tokajinak annál a barnás színnél és sűrűségnél, melyet csak a németek tartottak elengedhetlennek, az igazi borismerők azonban inkább hátrányul tudtak be.

A jó tokajinak inkább külső mint lényeges ismertetőjélül azt is vették, hogy a felhajtott pohárban egy idő múlva az üveg belső falán koralakú

KELEMEN LÁSZLÓ 1-SŐ LÁTOMÁSA A «FÖLDÖNJÁRÓ CSILLAGOK»-BAN.

Kozmata Ferencz fényképe után

A MAGYAR SZINÉSZET SZÁZÉVES JUBILEUMA.

KELEMEN LÁSZLÓ 2-IK LÁTOMÁSA A «FÖLDÖNJÁRÓ CSILLAGOK»-BAN. Kozmata Ferencz fényképe után.

A MAGYAR SZINÉSZET SZÁZÉVES JUBILEUMA.

Aradon át, hol Bánffy János gróf is hozzácsatlakozott, május 7-ikén érkezett Pestre, s Bánffyval még aznap Machio tábornok, akkori pesti térparancsnoknál jelentkezett, ki is, mert régi ismerősük s különben is emberies érzületű ember volt, minden lehetséges könnyebbséget megígért s azt is megengedte, hogy a vizsgálati időt szabad lábon tölthetik. Másnap a haditörvényszék elnökénél, Ernst törzshadbírójánál is jelentkezvén, örömmel értesültek, hogy neki már több előkelő hölgytől vannak ajánlva, s ezen ajánlatok szíves teljesítésében ügyüket a hadbírák közül a legrésztvevőbb szívűnek. Czimmer kapitány hadbíróknak fogja átadni. És Czimmer valóban ki is emelte perükben még a legesekélyebb mentő körülményeket is; a minek folytán Bánffy János honvédeztetés egészen felmentve, Pikétty honvédtábornok pedig tíz évi várfogságra ítélve, de öt évre megkegyelmezve lett.

Jelen rajzomat itt bevezethetném; de miután az akkori idők rendkívül jellemzők s változatos eseményekben gazdagok voltak, Pikéttynek akkori élményéből egy-két ilyen esetet el nem hallgathatok.

minek én akkor igen örültem, mert azt láttam, hogy nem valami aerariális dögért adtam ki az ezer forintot. Haynau ezután meghajtá magát, s az audienciájának vége volt.

Junius havában Machio fürdőbe ment, s utódja a magyarfaló Heynzelt lett, ki, mielőtt hivatalát átvette, Pikéttyt azonnal az Új-épületbe záratta, «mert örökös közsálása — ugymond — csak demonstrációkat provokál», s ezen állításnak volt is egy kis alapja. Pikétty s Bánffy ugyanis reggelire naponta a Császárfürdőbe kocsi-ztak, hol többnyire egy egész csapat úri nő mindenkor a legnagyobb figyelemmel s kitüntetéssel fogadta őket. Ez a szintén naponta ott reggeliző sok katonatisztet annyira bosszánta, hogy irigységből a dolgot elvégre egy Hardeg-g-véres-czredbeli — aradi születésű — kapitány Heynzelt tábornoknak besugá. Ez aztán tett is róla.

A várfogságból — melyet Korniss és Forrayné grófnők eléggé nem magasztalható fáradozása folytán Aradon tölthetett — 1854-ik évi április hó 24-ik napján kiszabadulva, életének hátralevő napjait Pikétty egyrészt Aradon s a Szalbeknél Petrisen, legnagyobb részt pedig

hangoztatták a horáci *«Persicos odi»*-t, beh rég volt! Mézszel folyó magyar Kanaánunkra ki ismerne rá a tar hegyek phylloxerátépt koszu-rúiról? Hát még a régi magyar élet legtipikusabb sajátosága, a szüret, melynek már-már nevét is felelt az új generáció, nem hogy elébe képzelné tudni hajdani tarka eleveiségét, pezsgő, csapongó kedvteléseit.

Ezelőtt százötven évvel, mikor egy porosz tudós, a jó Brückmann, beutazta Magyarországot, «*Epistola itinerariá-i*»-ban még csodálkozva tudta jelenteni, hogy annyi itt a bor, hogy mivel kevés a hordó hozzá, nem egyszer kénytelenek a lakosok borral telt hordókat az országútra tenni ki, hogy boldog-boldogtalan segítsen kiüríteni. Ugyanő említi, hogy a lakosok az akácza virága mennyiségéből következtetnek a jobb vagy gyengébb szüretre; ha sok az akácvirág, több lesz a bor, ha kevés, a termés is silányabb.

A régi magyar szőlőművelés emlékei bár gyér, de érdekes nyomait mutatják a tösgyökerező magyar népeleti szokásoknak. Kora tavasszal, mielőtt megkezdődött a szőlőmunka, Szepes, Sáros és Ungmegyéből a lengyel «*Krajnaner*», és

szett népies művelődésnek. A roppant méretű kereplő óriásokhoz arányló súlyát ma kevés el-kényeztetett kéz bírni emelni, de a régi szőlő-pásztor a legnagyobb könnyűséggel egész áriák motívumait játszotta ki rajta szigorú taktusban. Ott volt aztán a ma már ismeretlen pástor-pa-rittya, melylyel a tokaji csász. maczedonai Sándor parittyásaihoz hasonló ügyességgel tudott bánni, úgy, hogy napon égetett agyag galacsin-jaival 4—500 lépésről biztosan talált, a miért nem is volt szabad vele a földdel egy irányban vagy lakott helyek felé czélozni. A parittyát vas-tag sodrott kötelekből maguk készítettek, vala-mint a dió nagyságu golyókat is tömött fekete földből a félelmes fegyverhez. Befejezte a felsze-rélést a vállra vetett puska, s a 12—24 szálból újjnyi vastagságra font ostor, arasznyi kurta szárral, melynek jeladó pattogására visszadör-dültek a hegyek s a felriadt nyulak és madarak megrettenve bujtak rejtekeikbe. Mindez ma már elképzelhetetlen antilidulialis méreteken.

Mikor aztán vége volt a földelésnek, homlitás-nak, nyakba hányásnak, forgatás és igazgatás-nak, a gyepe-kerítéssel körülvett szőlőkben

arányban «csomoszlóval» aszuvá vagy «má-lássá» keverjék.

Csoda-e, ha a tokajinak európai hírneve már korán szedelgő üzérkedéseknek szolgált czegé-ről, s az eszenciát kivéve, mely nagybárra a bécsi császári udvar asztalánál fogyasztatott el, több hamisítvány jött forgalomba tokaji név alatt, mint a mennyit valaha termelt a Hegy-alja. Elzászban már a mult században ugyneve-zett szalmabort gyártottak tokaji gyanánt, ma-gyar szőlőnek száraz, meleg szobában, szalmán való aszalása után, mely azonban mint felet-tébb költséges eljárás, nem vált be. Azután musttal felforralt mazsából, kevés fahéjjal fű-szerezve, próbáltak a tokajhoz hasonló gyárt-mányt nyerni. Végre olcsóbb minőségű borból, spanyol aszú és czukor hozzáátételével felfőzés által is állítottak elő hamisított tokajit.

De nem is lehetett volna másképp fedezni az évről-évre növekedő szükségletet. Mert a termés úgy mennyiségileg mint minőségileg befolyásoló számos egyéb októl eltekintve, már az új szőlő-vesszők termése sem vetekedett a régiekével. Ezek tömeges elterjedésének rótták fel például,

olajos nyomot hagyott hátra maga után. Oly tu-lajdonság, mely természetesen alig jelent egyebet, mint a bor sok czukortartalmát, de a mely annál jobban képesítette igazi konty alá való italnak egy oly országban, melynek szellemetávol állt a római és athéni törvény szigorától, mely amott halál-lal büntette a bort ízlelni merészlő asszonyt, emitt pedig az ifjaknak is megiltotta a borított 18 éves koruk előtt.

A tokaji bor hírességét még sem a Mátyás-kori történetírók, Bonfin, Ranzanus, Galeotti, sem a II. Ulászló udvarában élt Cuspinianus nem említik. Sőt maga Oláh Miklós, midőn fel-sorolja a nevezetesebb magyar borokat, a tokaji-ról egy szóval sem tesz említést. Cuspinianus még a szerémi bort tartja a magyar borok fejedelemének, s mellette mindjárt — a vácsit és sümeget említi. Amannak dícséri vizzel vetekvő tiszta átlátszóságát, könnyűségét, míg a fehér és vörös sümeget erősebbnek, de egyszersmind savanyúbbnak tartja. Galeotti is elragadtatással szól a szerémi borról, melynek pártját az egész földön nem találja, s a krétaihoz vagy korzikai-hoz hasonlítja.

alatt adjam elő mindezeket ő felségének, mert azt hiszem, hogy ezt kívánja tőlem. És a boldogult császár hű tanácsosa voltam, és mint ilyen nem egyszer szóba hoztam önnek viszonyát, felsoroltam mind ama nehézségeket, melyek a kívánt tisztességes megoldást megehezitik, de azért lehetetlen nem teszik, tisztába hoztam a dolgot a metropolitával, — a mi épen nem volt valami könnyű dolog, — magamra vettem az uralkodó-család legtöbb tagjainak haragját, csak hogy a császár álláspontját megvédhessem, és miután ez mind sikerült, midőn a már megkötött házasság törvényesítésének semmi sem állott útjában, akkor a sors, a végzet, vagy bárminek nevezzük, egy csapással véget vet mindennek, összetört mindazt, mit nagy nehezen létrehoztam... Most az akkori nehézségek régi alakjukban ismét fennállnak, önnek ellenségei sokkal hatalmasabbak, mint valaha, és az, ki mindezek dacára magát úgyszólván feláldozta volna, a sirban fekszik, honnan többé vissza nem térhet. Mire vegyem rá az uralkodót? Mit hozzak fel tulajdon mentségemre mostani közbenjárásomért, melyet ő trónörökös korában határozot-

rajtam a sor a bűnbánó megtérésre, holott őt izentek és viték ellenem a legigazságtalanabb harcot, mely valaha az életben emberek közt ily módon előfordult.

Csak azt resteltem, hogy mindazon méltatlanságok dacára, melyek ellenem elkövetettek, én nyújtsam ellenségeimnek a béke olajját.

A véletlen azonban úgy akarta, hogy annyira meg ne alázsam magamat.

Ugyanis a német követ, uralkodója születése napján, fényes estélyt rendezett, melyre a többiek közt én és Sándor bátyám is kaptunk meghívót. Más körülmények közt mindenestre kimenttem volna magamat, de így már csak azért is el kellett a meghívást fogadnom, nehogy az illetők visszavonultságomat másra magyarázzák. «Tout Paris» együtt volt, és alig ismertem orosz embert, kit ott nem találtam volna. Eleinte úgy látszott, mintha hazafiaink csakis körülöttem akarnának forgolódni, s ezen szándékuk nagyon is határozott kifejezést nyert, a mennyiben más ember alig férhetett hozzá.

— Mi II. Sándor császár hívei voltunk és azok is fogunk maradni mind halálig — mondá K.

* Az angol posta a múlt évben 2511 millió levelet és postacsomagot szállított, melynek közel egy harmada Londonra esett. Minden egyes lakóra 43.3 levél, jut a posta évi tiszta bevétele 38 1/2 millió forint.

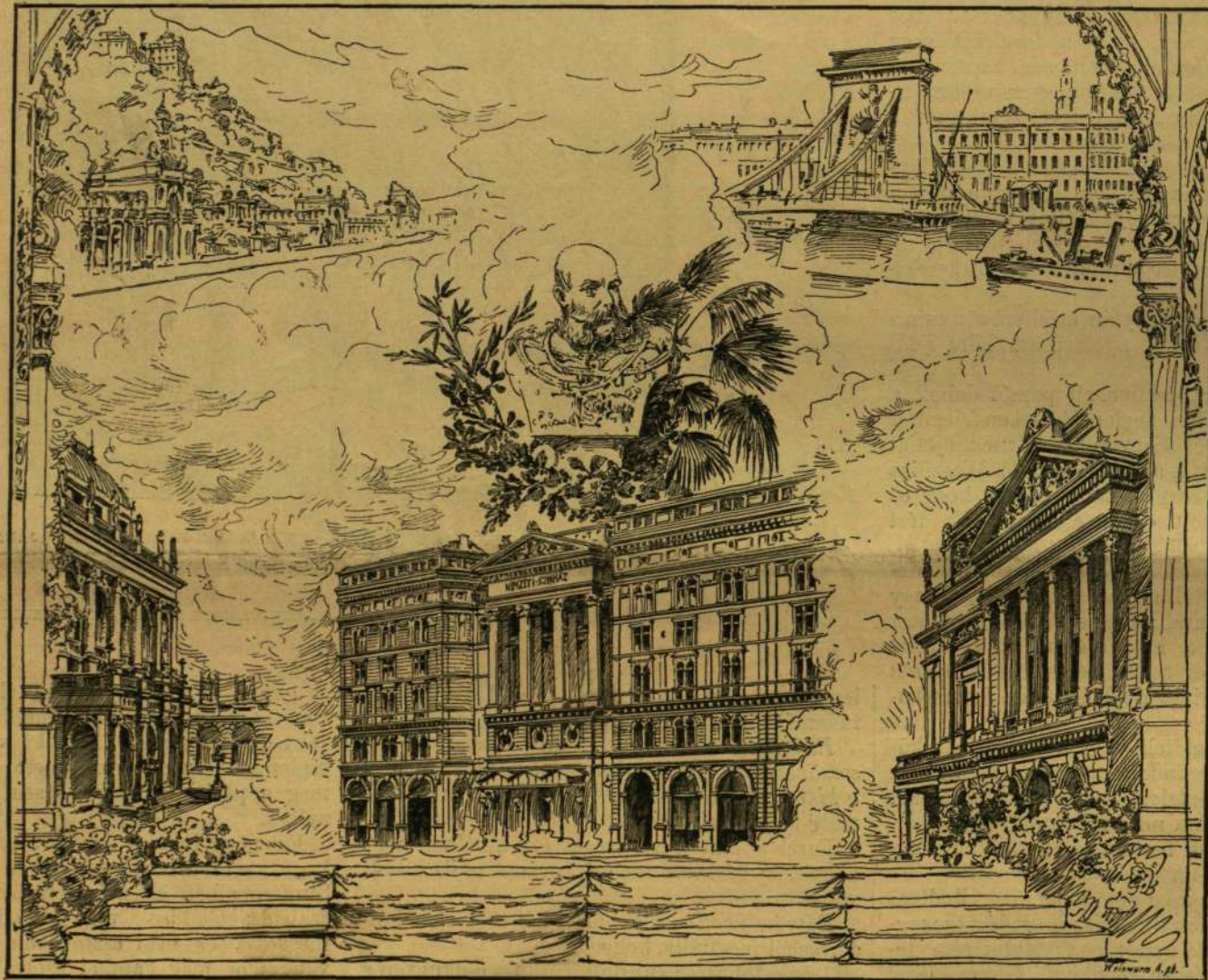
* Szocialista színházat nyitottak meg Berlinben, a melyben minden vasárnap délután oleső előadásokat tartanak a munkáscsaládok számára. Minden hely ára egyenlő s a kedvezőbb helyeket sorhuzás útján osztják ki.

* Gyalogutat akar tenni egy orosz katonatiszt Közép-Ázsián keresztül Szent-Pétervárra. A több hónapra terjedő utra a vállalkozó csak egy kis táskát visz magával.

* A kínaiak haját nagy mennyiségben szállítják Angliába és Franciaországba, mely utóbbi helyen a lovas katonatisztek sisakjának díszítésére is használják. A hajákat főképp a koldusok, rabok és halottak fejéről szedik össze.

* «Tűz-sárkány» volt eddig a jelenlegi kínai császárnak egyik melléneve, különösen a nyári palota s az «Lj temploma» elézése után. Most, mivel újabban nagy vizáradások voltak, e nevet «Viz-sárkány» névvel kezdik helyettesíteni.

* A bort és ásványvizet óriási mennyiségben hamisítják Párisban. Egyik héten a városi hatóság 863 bormintát vizsgálván meg, abból csak 251-et talált

KELEMEN LÁSZLÓ 3-ÍK LÁTOMÁSA A «FÖLDÖNJÁRÓ CSILLAGOK»-BAN. Kozmata Ferencz fényképe után.
A MAGYAR SZÍNÉSZET SZÁZÉVES JUBILEUMA.

tan és a harag minden látható jeleivel elítélt. Önnek közbenjárásom nem csak hogy nem használta, sőt ellenkezőleg világos kárára lenne engem pedig mostani állásomban bizonyára megbuktatna, mire különben a nélkül is el vagyok készülve. Ha tanácsomat elfogadja, ezzel szívesen szolgállok. Ha már épen Párisban akarna maradni, ne kerülje honfitársait, tárja ki előttük itteni életét, tartsa nyitva előttük ajtaját. Higgye el, néhány hónap múlva a nélkül is el fognak maradni, sőt még akkor sem jönnek, ha mézes kalácsal csalogatná őket. A követtel úgy bánjon, mintha Szent-Pétervárot a negyed rendőrmesterrel találkozná. Voila tout. És most Isten önnel kedves hugom, mert köszvényem arra int, hogy rögtön keressem fel a meleg ágyat. Az az átkozott tengeri levegő, melynek London minden zugában ki voltam téve, végképen tönkre tett.

Igy váltam meg Goresakovtól. Azokról elmélkedve, miket nekem mondott, igazat kellett neki adnom, mert hiszen ki gondolhatta volna, hogy a császár az én kedvemért, vagy pedig a kancellár kedvéért, régi gyűlöletéről, melyet ellenében táplált, egyszerre lemondjon.

Az orosz gyarmat még mindig azt hitte, hogy

tábornok, hozzám közelítve. — Bizza magát reánk, mi soha el nem hagyjuk; gyermekeivel együtt bennünk mindig önzestelen, hű barátokra fog találni.

— Hol van nő, — kezdé egy másik, — ki ne méltányolta volna Dolgorucki Katalin tetteit? Jól tudjuk, hogy ön volt a boldogult császár örangyala.

És ez így ment két órán keresztül, különféle, de kevés esekély változásokkal, úgy, hogy végre is azt kellett hinnem, hogy az embereket rosszul ítélt meg.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* A császár külön vasuti vonata elkészült. Tíz kocsiból áll, melyek középen van a csárna és nevének nagyon díszes szalonja. A trónörökösnek külön kocsija van s egy kocsit a család fiatalabb tagjai számára. Két kocsit a kíséret és szolgák számára, egy műhely a szükséges javításokra s egy ebédlő terem. A császár szalonja acézből van s igen szolid építési. A kocsik mögött acézből készült szabad terek vannak az esetleges katonai kíséret számára.

hamisítatlannak. Még az ásványvizek is sokszor veszélyesek a közegészségre a hamisítások miatt.

* Szorgalmas színházlátogató. A berlini Victoria-színház karzatán tíz esztendő óta soha sem hiányzik egy állandó alak, ki még a Verne «Utazás a föld körül 80 nap alatt» című látványos művének 500 előadásán is mindig jelen volt. Az igazgató e buzgó látogatót a nevezett darab 500-ik előadása alkalmával új öltözetet adott és megengedte, hogy jegyeit azentul fél áron vehesse meg.

* A Vezuv ismét mozog. A hegytetőn új terjedelmes kráter nyílt meg és oly nagy mennyiségű füstöt és gázt bocsát ki, hogy nem lehet közelébe jutni.

* A Hampton court palota híres nagy szőlő tőkéjén a jelen évben másfél ezernél több fűrt termelt, melyet most is, mint rendesen, a királynő különös parancsára szüreteltek le.

* Sűrített theát hozott forgalomba egy praktikus német. Csukor, thea és sűrített tej az alkatrészek és így csak forró vízbe kell tenni, hogy a thea kész legyen.

* Washington szakácsának özvegye, egy 120 éves néger asszony, még most is él New-York államban. 1886-ban, midőn volt férje jogszolgáltatást igazolta, az amerikai állam 980 dollár jutalmat adott neki és nyugdíjra léte végéig 12 dollárt kap havonként.

A NÁDOR-CSALÁD SIRBOLTJA.

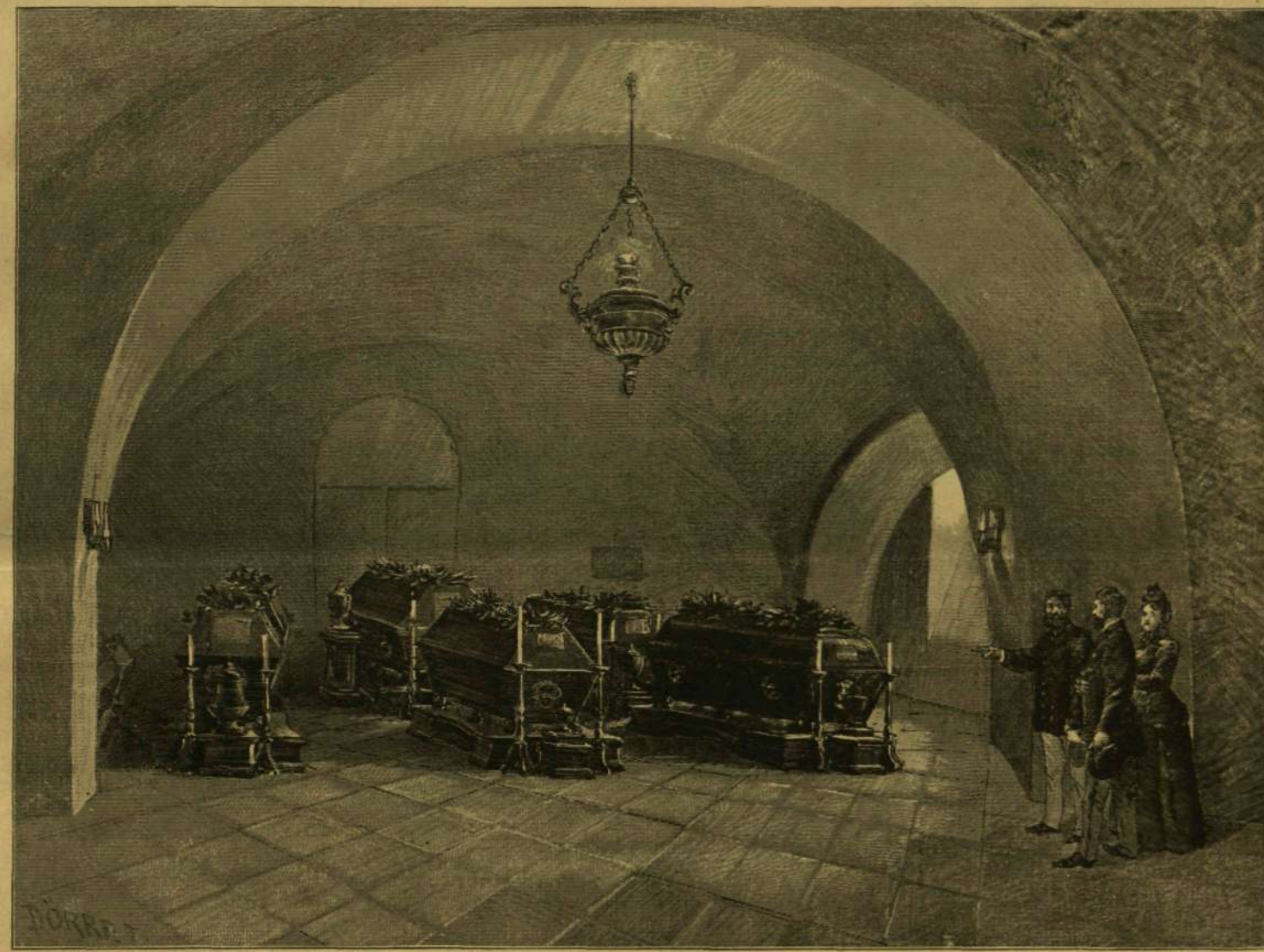
Buda várának kiválóan érdekes nevezetességei vannak a budai királyi palota Szent-Zsigmond-kápolnájában. Ott őrzik Szent István jobbát; befalazva a magyar szent koronát, s a kápolna alatt van a nádor-család temetkező-helye. Külföldi nagy városokban az ilyen sirboltok állandó tárgyai a közönség kegyeletes érdeklődésének. A bécsi angusztinusok kriptájában, hol a Habsburgok fekszenek, a charlottenburgi mauzóleumban, Vilmos császár pihenő helyén, a párisi Pantheonban és I. Napóleon sirboltjában évenként száz meg százezer ember fordul meg. Szívesen zárandokolnak oda, a hol emlékezni, eszmélni és lelkesülni lehet. A világjárók ciceronei dehogyan hagynak ki programjukból e kegyeletes emléktű helyeket. Nálunk csak az utolsó évtizedben kezd ébredni a kegyelet, melynek megnyilatkozása előtt a hely ügyszől-

A sirbolt a Szent-Zsigmond-kápolna főhajója alatt van. A kápolnából kőlapokkal elzárt lépcső vezet hozzá s bejárata a királyi palota udvarából, a sekrestye mögött van. Hosszu, fehérre meszelt folyosó visz a kriptába, mely román boltozatu tágas helyiség, s egy örök mécse világítja meg. A bejáratától jobbra van az egyszerű oltár, melynél a palota plébánosai vecsernyéket tartanak s balra, sorban elhelyezve van kilenez koporsó.

Mindenik koporsó vörös rézből van és vörös márvány talpazaton fekszik. Valamennyit virágkoszorúk halmaza borítja, jelöl József főherceg és családja kegyeletének. A koporsók előtt és oldalt ezüst urnákban vannak az elhunytak belső részei és szívei, s ehhez képest az urnák «cor» vagy «intestina» felirással vannak ellátva. A koporsókon ezüst tábláskákra vannak vésva a siriratok.

A második sorban a legnagyobb koporsóban

Mária Dorottya főhercegnő, József nádor 3-ik neje. József főherceg nádor. Hermína főhercegnő, József nádor 2-ik neje.

Sándor Lipót főherceg, József nádor fia.

Hermína főhercegnő, József nádor leánya.

István főherceg, nádor.

A NÁDOR-CSALÁD SIRBOLTJA A BUDAI KIRÁLYI PALOTA SZENT-ZSIGMOND-KÁPOLNÁJA ALATT.

Dörre Tivadar rajza.

ván el volt zárva. A nádor-család sirboltját zár alatt tartották a vörös-keresztes csillagos rendvitézei, a kik a nyolczvanas évek elejéig a szent jobb hivatalos őrei és a várpalota plébánosai voltak.

Az első világi papé a plébánosi székben, Maszlaghy Ferencz préposté az érdem, hogy e tekintetben változás állott be, mert ő volt az, a ki a nádor-család sirját megnyitotta a megemlékezés előtt. Minden évben Mindszent-napján és Halottak-napján nyitva van a kriptá s a közönség tömegesen tekint meg azt a helyet, hol a két utolsó nádor: József nádor és István nádor hamvai nyugsznak. 1867 márczius 1-jén történt az utolsó temetés e helyen, mikor a Mentonéban meghalt István főherceg nádor holttestét tették le a sirboltba Bartakovics egri érsek áldása után, de azóta nem csapant a kegyelet, a nemzeti híven ápolja szívében a hálát, a ragaszkodást a nádor-család elhunyt tagjai és élő utódai iránt.

aluszsa örök álmát József nádor, kinek sirirata ez: «Josephus Antonius Joannes Archidux Hungariae per semicaeculum Palatinus Locumtenens Regius. Natus 9 Martii 1776, mortuus 13 Januarii 1847.»

Jobbra tőle pihen második felesége, (az első felesége, Alexandra Pavlovna orosz hercegnő, tudvalevőleg az általa épített úrmi orosz kápolnában van eltemetve) Hermína, anhalt-berburg-schamburgi hercegnő. Sirirata ez:

«Hermína, secunda conjux Josephi Archiducis Austriae Regni Hungariae Palatini etc. nata 2 Decembris 1797, mortua 14 septembris 1817, translata in hanc cryptam 24 Maji 1838.»

Balra tőle fekszik harmadik felesége: Maria Dorottya főhercegnő, kinek koporsóján ez olvasható:

«Maria Dorothea Vilhelmina Carolina, filia Ducis Württembergici Ludovici Friderici Alexandri Vidua Josephi Antonii Joannis, Archiducis Austriae, Regni Hungariae Palatini et

Locumtenentis Regii. Nata 1-a Novemb. 1797 mortua 30-i Martii 1855.»

Az első sorban a jobb sarkon van az István főherceg nádor koporsója e sirirattal: «Stephanus Franciscus Victor, Archidux Austriae, Regni Hungariae Palatinus et Locumtenens Regius. Natus 14-a Septemb. 1817. Mortuus 19-a Febr. 1867.»

Mellette nyugszik ikerestvére, Hermína, a szent életű főhercegnő, kinek sirfelirata a következő:

«Hermína Amalia Maria, Archiducissa Austriae, Ord. Stell. Crucis Domina Abbatissa Instit. Damarum in Arce Praga, nata die 14. septembris 1817, defuncta Vienna 13. Februarii 1842.»

A bal sarkon levő koporsó a Sándor Lipót főhercege e sirirattal:

«Alexander Leopoldus Ferdinandus Josephi Archiducis Austriae et Mariae Dorotheae Ludovici Württembergici Ducis Filiae Filius Anno

1825 diem primam 6. Junii, Anno 1837 Supremam 12. novembris Budae habuit.»

E nagy koporsóktól jobbra van egy kis koporsó: az egy napot élt Paulina főhercegnő, e sirirattal:

«Paulina Josephi Archid. Austriae, Regni Hung. Palatini et Alexandrae Paewlownae Imp. Russorum Filiae Filia primam et supremam diem habuit Budae 8-um martii A. 1801.»

Balra két koporsó van. Az egyik Erzsébet Klementina Klotild főhercegnő, József nádor unokájáé. A sirirat ez:

«Elisabetha Clementina Clothildis filia Josephi Caroli Victoris Archiducis Austriae ac Hungariae et Bohemiae Regii Haereditarii Principis etc. et Clothildis Mariae Amaliae Archiducissae Austriae natae princip. Saxo Coburg Conjugum nata 18-a mart. 1865, mortua 7-a jan. 1866.»

Az utolsó sirban a hátsó bal sarokban Erzsébet Karolina Henrika nyugszik. Koporsóján ez áll:

